

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله قیامت و آخرت ۱۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على
رسول الله و على آله و اصحابه الى يوم الدين و
اما بعد :

۱- مرگ

مرگ اولین مرحله جدائی از دنیا و نقطه آغاز روز قیامت می باشد. در حدیث روایت شده که پیغمبر (صلی الله علیه وسلم) فرموده: «هر شخصی که میمیرد قیامت وی برپا شده است».

و آن امری لازم برای هر شخصی می باشد و هیچ راه فراری وجود ندارد خداوند می فرماید:

﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ (آل عمران: ۱۸۵). هر نفس چشنده مرگ است.

و در سوره نساء آیه: ۷۸ می فرماید:

﴿أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكَكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّشِيدَةٍ﴾

یعنی: هر کجا که باشید مرگ به شما خواهد رسید هر چند در قصرها و برجهای استوار و محکم باشید.

مرگ، از بین برنده لذات، و باعث جدائی از خانواده و فرزند و مال و مقام و تمام تجملات زندگی می باشد. مرگ حقیقت تلخ و ناگواری است که به سراغ همه می آید، و همه در نزد او یکسان می باشد، نه به کودک رحم می کند و نه به آه و فغان مادر داغ دیده و نه به گریه پدر و برادر و خویشاوندان. انسان عاقل باید برای آن سفر

آخرت که از مرگ آغاز می شود آمادگی گرفته باشد با انجام دادن اعمال نیک و صالح، و طوری زندگی کند که اگر هر لحظه ای اجلس فرا برسد بتواند لبیک بگوید، و باید دانست هنگامی که اجل شخص فرا میرسد یک لحظه عقب و جلو نمی شود.

شخصی که در حال سكرات مرگ است فرشتگان را می بیند. اگر شخصی مؤمن باشد، فرشتگان او را به خوبی و خیر مژده می دهند. ولی اگر کافر یا بدکار باشد او را به بدی و عاقبت نافرجامش بیم می دهند. (به خداوند پناه می بریم از عاقبت بد).

هنگامی که روحش به گلوگاه می رسد، تمام درهای توبه بر رویش بسته می شود، و بر اعمال و کردارش مهر زده می شود، در حدیث آمده است که: «هنگامیکه شخص میمیرد اعمال او منقطع می گردد، مگر سه چیز که پیوسته ثوابش به وی می رسد: یک صدقه جاری. دوم علم سودمندی که به کسی آموخته است و مردم از آن فایده و بهره می گیرند سوم فرزند صالح و نیکی به جا گذاشته که برایش دعا می کند». مسلم

بعد از اینکه ملک الموت روحش را گرفت و از این دنیا وداع گفت و به سرای آخرت شتافت اگر خوب کرده باشد خوب می بیند و اگر بد کرده، بد می بیند.

﴿فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ﴾ (الزلزله: ۷-۸). وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ (الزلزله: ۷-۸).

یعنی: برای مؤمن شایسته و پسندیده است که همیشه مرگ را بیاد آورد زیرا که در انجام اعمال نیک به وی کمک می کند.

پیامبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) می فرماید: « **أَكثَرُوا ذِكْرَ هَازِمِ الذَّاتِ** ». ترمذی

بسیار بیاد بیاورید بر هم زنده بساط خوشی و شادمانی را (یعنی مرگ).

۲- قبر

هنگامی که انسان را در قبر، آن گودال تنگ و محدود و وحشتناک سرازیر نمودند و سپس رویش خاک ریختند و تمامی اهل خانه و نزدیکانش بازگشتند، آن گاه برای وی زندگی جدیدی به نام عالم برزخ شروع می شود، زندگی که در آن عمل نیست ولیکن آزمایش و بلا، و در نتیجه خوشی، یا عذاب، در روایت صحیح آمده است که: «سه چیز انسان را همراهی می کند هنگام مردن، دو تا بر می گردد و یکی باقی می ماند اهل و عیالش، مال و دارائیش، و عملش، اهل عیال زن و فرزند و مال و دارائی همه بر می گردند آن چه که همراه او باقی می ماند عمل وی می باشد».

پس از اینکه انسان در بستر خاک آرام گرفت و تشیع کنندگان باز گشتند دو فرشته او را می نشانند و از پروردگار (معبودش) و دین و پیامبرش سؤال میکنند اگر آن شخص از گروه مؤمنان باشد خداوند او را ثابت قدم می دارد و جواب صحیح و درست به وی الهام می کند، چنانکه در قرآن مجید می فرماید:

﴿يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ﴾ (ابراهیم: ۲۷).

یعنی: خداوند تعالی آن مردمیکه ایمان آورده اند با کلمه حق که ثابت و پایدار است در دنیا و آخرت ثابت و پایدار می گرداند.

ولی اگر از گروه کافران و بدکاران باشد، به هیچ وجه نمی تواند جواب فرشتگان را بدهد، اگر چه که در دنیا می دانسته است.

بعد از سؤال و جواب، شخص مؤمن در قبرش خوشبخت می شود و جای خویش را در بهشت مشاهده می کند و هفتاد زراع قبرش گشاده می شود و بوی ریاحین و نسیم بهشت را استشمام میکند، اما شخص کافر و بدکردار جای خویش را در دوزخ دیده و قبر بر او فشار می آورد تا اینکه تمام استخوانهایش در هم پیچیده می شود، و قبرش گودالی از گودالهای آتش مبدل می گردد و حرارت و گرمی آتش دوزخ به وی می رسد. پس دانستیم که قبر یا باغی از باغهای بهشت است و یا گودالی از گودالهای دوزخ، چنانکه در حدیث آمده است. طبرانی در معجم الاوسط (۸۶۱۳).

۳- رستاخیز

هنگامیکه اسرافیل شیپور را برای اولین بار به صدا در می آورد تمام موجودات زنده ای که بر روی زمین هستند بیهوش شده، و میمیرند، چنانکه در قرآن کریم می فرماید:

﴿وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعَقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ﴾ (الزمر: ۶۸).

و دمیده می شود در شیپور پس آنچه از موجودات زنده که در آسمان و زمین هستند بیهوش شده و می میرند.

پس تصور کن ای انسان، آن هنگامیکه این زمین به زمین دیگر تبدیل شده و آسمانها تکه پاره می شود، ماه و خورشید و ستارگان به هم ریخته و خداوند در سوره الحاقه از آیه ۱۳ تا ۱۶ این وضع وحشتناک، به را چنین توصیف می فرماید:

﴿فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفَخَةٌ وَاحِدَةٌ ۖ وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ۖ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ۖ وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ﴾

هنگامیکه دمیده شد در صور (بوق) یک دمیدن، و برداشته شدند زمین و کوهها و هر دو به یک بار در هم کوبیده شدند، و در آن روز واقعه قیامت به وجود آید، و آسمان از هم شکافته، و با آن استحکام و نظم و در آن روز سست و بی پایه است و از هم پاشیده شده است.

و درباره دگرگونی زمین و آسمانها می فرماید: ﴿يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتُ﴾ (ابراهیم: ۴۸).

روزیکه زمین را به زمین دیگر و آسمان به آسمان دیگر تبدیل شود....

پس برای بار دوم در شیپور دمیده می شود و این بار برای زنده شدن بعد از مرگ میباشد.

﴿ثُمَّ نُفِّخُ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ﴾ (الزمر: ۶۸).

و در این هنگام مردم سراسیمه و برهنه، بدون کفش و لباس، ختنه نشده، (مانند روزی که از مادر زائیده شده اند) از قبرهایشان بر می خیزند، و از شدت و سختی وضع موجود هیچ یک به دیگری نگاه نمی کند، و هر کس به خویش مشغول می باشد و آن روزی است که کفار می گویند: ﴿قَالُوا يَنْوَلِّئُنَا مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَّرْقَدِنَا﴾ و مؤمن می گویند: ﴿هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ (یس: ۵۲).

ابوهریره (رضی الله عنه) از پیامبر (صلی الله علیه وسلم) روایت می کند که فرمود: «يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ، وَ يَطْوِي السَّمَاءَ بِيَمِينِهِ ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ مَلُوكِ الْأَرْضِ» بخاری (۶۵۱۹)،

خداوند زمین و آسمان را قبضه می نماید و در هم می پیچاند سپس می فرماید: من پادشاه، هستم پادشاهان زمین کجا هستند؟

بعد از برخاستن از قبر، بسوی سرزمین محشر سوق داده می شوند.

﴿يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا﴾ (مریم: ۸۵-۸۶).

خداوند در سوره عبس آیه ۳۴ تا ۳۷ این صحنه وحشتناک روز محشر را چنین وصف می فرماید: ﴿يَوْمَ يَقُفُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ﴾ (۳۴) وَأُمِّهِ (۳۵) وَصَحْبَتِهِ (۳۶) وَبَنِيهِ (۳۷) لِكُلِّ أَمْرٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ (۳۸)

خورشید با آن شدت حرارتش به آنها نزدیک شده و از تمامی بدن آنها عرق سرازیر می شود. چنانچه در حدیث نبوی آمده است:

«يَعْرِقُ النَّاسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَذْهَبَ عَرَقُهُمْ فِي الْأَرْضِ سَبْعِينَ ذِرَاعًا وَيُلْجِمُهُمْ حَتَّى يَبْلُغَ أَذَانَهُمْ». بخاری حدیث شماره (۶۵۳۲)

آنچنان مردم در روز قیامت عرق می کنند که عرق آنها هفک ذراع (گر) در زمین فرو می رود، و تا گوشهایشان عرق در عرق می شوند.

و در روایت دیگر نیز آمده است که: «تُدْنَى الشَّمْسُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْخَلْقِ حَتَّى تَكُونَ مِنْهُمْ كَمَقْدَارِ مِيلٍ، ... فَيَكُونُ النَّاسُ عَلَى قَدَرِ أَعْمَالِهِمْ فِي الْعَرَقِ، فَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى كَعْبِيهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَكُونُ إِلَى حَقْوِيهِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يُلْجِمُهُ الْعَرَقُ الْجَمًّا، وَأَشَارَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبِيَدِهِ إِلَى فِئِهِ». در آن روز خورشید به مردم نزدیک شده و با اندازه یک میل با آنها فاصله دارد، پس مردم به قدر اعمالشان در عرق هستند که کسانی تا قوزک (کعب) و

کسانی تا زانو، و کسانی تا کمر بند، و کسانی هستند که در عرق غرق شده اند و حضرت رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به دهانش اشاره فرمود، یعنی عرق به دهان آنها نزدیک است.

مدتی به همین حالت می مانند و در تمام آن مدت غم و اندوه می باشد، مگر گروهی از مردم هستند که زیر سایه عرش خداوند قرار خواهند گرفت، و از حوض پیامبر (صلی الله علیه وسلم) سیراب می گردند و آن گروه بدون شک مؤمنانی هستند که در ایمان خویش راستگو و صادق بوده اند.

ابوهریره -رضی الله عنه- و حضرت ابوسعید الخدری -رضی الله عنه- در حدیثی از پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- روایت می کنند که در همان حالت کسانی هستند که در سایه الهی جای داده می شوند:

«سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ تَعَالَى فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: إِمَامٌ عَدْلٌ، وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ اللَّهِ، وَرَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلِّقٌ بِالْمَسَاجِدِ، وَرَجُلَانِ تَحَابَّا فِي اللَّهِ اجْتَمَعَا عَلَيْهِ وَتَفَرَّقَا عَلَيْهِ، وَرَجُلٌ دَعَتْهُ امْرَأَةٌ ذَاتُ مَنْصِبٍ وَجَمَالٍ فَقَالَ: إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ، وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا حَتَّى لَا تَعْلَمَ شِمَالَهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينَهُ، وَرَجُلٌ ذَكَرَ اللَّهَ خَالِيًا فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ». بخاری و مسلم

یعنی: هفت گروه هستند که در روز قیامت زیر سایه خداوند جای دارند روزی که هیچ سایه ای نیست مگر سایه او:

- ۱ - پیشوای و حاکم عدالت گستر.
- ۲ - جوانی که در عبادت خدا پرورش و بزرگ شده.
- ۳ - شخصی که دلش وابسته به مسجد باشد.
- ۴ - دونفری که بخاطر خدا با هم دوستی گرفتند.
- ۵ - شخصی که زن زیاروئی و دارای مقامی او را به کار زشت دعوت دهد، در جواب بگوید من از خدا می ترسم.
- ۶ - شخصی که در پنهانی صدقه داد بطوری که دست چپ او ندانست که دست راست چه صدقه داده است.
- ۷ - شخصی که در پنهانی و تنهائی خدا را یاد کرد و چشمش اشک ریز شد.

۴- حساب

بعد از اینکه مدتی طولانی در حالت ترس و وحشت سر بردند، پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- برای پایان یافتن این حالت شفاعت می کند سپس خداوند برای حساب و دستور می دهد، در آن وقت هر شخصی آنچه که در دنیا فرستاده است می بیند، تمام اعمال که انجام داده، خواه کوچک باشد و یا بزرگ همه در جلوش مجسم و آشکار می گردد، و هیچ چیزی از آن اعمال بر خداوند پوشیده نشده و نخواهد شد، و تمام اعمال شخص را بطور دقیق و کامل می داند، خداوند این حالت را چنین توصیف نموده است:

﴿وَيَقُولُونَ يَوْمَئِذٍ إِنَّ هَذَا الْكِتَابَ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ (الكهف: ۴۹)

می گویند ای وای بر ما چیست این نامه را؟ چه حال است این نامه! که کوچک و بزرگ را فرو نگذاشته (نمی گذارد) مگر همه آنها را بشمار آورده است، و هر چه کرده اند همه را در پیش خود خواهند دید و خداوند بر کسی ستم نمی کند.

در آن موقع (حساب) تمام اعمال خویش را خواهیم دید، و بر تمام آنها محاسبه خواهیم شد، کوتاهی و تقصیر خویش را در نماز، زکات، و روزه و ... خواهیم دید، از مال محاسبه و پرسیده می شویم که از کجا بدست آورده ایم و در چه راهی صرف نموده ایم، و از عمر، که چگونه گذرانیده ایم، و از جوانی که چطور پشت سر گذاشته ایم و از علم و دانش و مدارک تحصیلی مان پرسیده می شویم، که آیا آنها را در راه خیر و صلاح بکار برده ایم یا اینکه خدای نخواستہ دعوت کنندگان بطرف شر و بدی بوده ایم.

پیامبر اکرم -صلی الله علیه وسلم- در حدیثی چنین می فرماید: «مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَسَيَّكَلُمُهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَيْسَ بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَهُ تَرْجُمَانٌ...». بخاری و مسلم

در روز قیامت خداوند با هر کدام از شما، صحبت و گفتگو خواهد نمود در حالی که میان خداوند و او مترجمی ندارد، پس انسان به راست خود می نگرد نمی بیند مگر آن چیزی که فرستاده و به سمت چپ می نگرد نمی بیند مگر آن چیزی که فرستاده به جلو و روبروی خود نگاه می کند آتش جهنم را می بیند ای مردم از آتش بترسید اگر چه با نصف دانه خرمائی درراه خدا دادن باشد یا با کلمه طیبه لا إله إلا الله، و سخنان درست و نیک.

در آن روز چهره مؤمنان درخشنده و نورانی، همچون ماهتاب می باشد ولی چهره گناهکاران و کفار گرفته و عبوس است همچون پاره ای از شبک تیره و تاریک خداوند چنین می فرماید:

﴿وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفَرَةٌ﴾ ضاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيَّهَا غَبَرَةٌ﴾ تَرْهُقُهَا قَرَارَةٌ ﴿أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجَرَةُ﴾ [عبس: ۳۸-۴۲].

در آن روز چهره هائی باز و روشن و خندان است، و چهره هائی گردآلود و گرفته و تیره رنگ است، تاریکی و خاک و سیاهی بر آن نشیند، آنها گروه کافران و بدکاران هستند.

۵- بهشت

بعد از تمام شدن حساب، پلی بر روی جهنم نصب می گردد (که پل صراط نام دارد) سپس مردم از آن پل عبور می کنند. مؤمنان با سرعت و ایمنی و اطمینان کامل عبور

کرده و نورایمانشان برای آنها روشنائی می دهد. (تورهُمُ یَسْعَى بَيْنَ اَیْدِیْهِمْ) ﴿التحریم: ۸﴾. و رهسپار بهشت می شوند، در این هنگام است که فرشتگان درهای بهشت را باز کرده و به آنها خوش آمد می گویند، پس با تشریفات وارد بهشت می شوند.

﴿حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ﴾ (الزمر: ۷۳).

«مؤمنان و متقیان هنگامی که بیایند برای داخل شدن به بهشت، دروازه باز کرده شده و فرشتگان و نگهبان بهشت به آن می گویند: سلام بر شما خوش آمدید و خوش باشید، پس بطور جاودانه و همیشگی در بهشت داخل شوید».

هر چند که ما بخواهیم در این دنیای بی ارزش نعمتهای و خوشیهای بهشت را تصور کنیم، هیچ وقت نمی توانیم به حقیقت آن پی ببریم، بلکه بزرگتر از آن است که ما بتوانیم تصور کنیم، در این باره گفتار رسول الله -صلی الله علیه وسلم- کافی می باشد که فرمود: « فیهَا مَا لَا عَیْنَ رَأَتْ وَلَا أَدْنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ » بخاری و مسلم

. در بهشت نعمتهای است که نه چشمی آنرا مشاهده کرده، و نه گوشی در باره آن شنیده، و نه بر قلب بشری خطور کرده است.

انسان در دنیا از لذات و خوشیها بهره مند است ولی هنگامیکه مرگ را بیاد خویش می آورد، آن خوشیها به

تلخی مبدل می گردد، لیکن در بهشت تلخی و ناراحتی وجود ندارد، چرا که آنکه منزل جاویدان و ابدی است و مرگ وجود ندارد در حدیث آمده است که: «مرگ را به صورت قوچی در روز قیامت آورده می شود سپس فرشتگان بهشتیان را صدا می زنند همه نگاه می کنند، به آنها گفته می شود این را می شناسید، همه می گویند: بله مرگ است، همچنین فرشتگان اهل دوزخ را صدا می زنند آنها نیز نگاه می کنند، بعد از آن مرگ را ذبح می کنند، سپس به بهشتیان گفته می شود: جاودانگی است و مرگی نیست، پس خیلی خوشحال می شوند، و به دوزخیان گفته می شود: جاودانگی است و مرگی نیست، پس غم و اندوه و ناراحتی آنها افزوده می گردد».

و همچنین انسان در دنیا از راحتی و خوشی زیاد خسته و بیزار می شود، و دوست دارد که تغییر و تبدیل در آن نعمت ایجاد شود، ولی در بهشت خستگی وجود ندارد خداوند در توصیف اهل بهشت می فرماید: ﴿خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوَلًا﴾ (الکہف: ۱۰۸).

آنها جاویدان در بهشت هستند و دگرگونی نیابند.

خداوند تبارک و تعالی فرموده است:

﴿سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ (الحدید: ۲۱).

بشتابید و بر یکدیگر سبقت بگیرید بسوی آمرزش از پروردگارتان و بهشتی که وسعت و فراخی آن چون فراخی و وسعت آسمان و زمین است.

۱- جهنم

هنگامیکه که کفار و فجار از محاسبه و بازجوئی تمام گردیده و می خواهند مانند مؤمنین بر روی پل صراط (که از بالای جهنم می گذرد) عبور کنند، فرشتگان به آنان اجازه نمی دهند و نمی گذارند که عبور کنند، بلکه آنها را با قلاب و زنجیر می کشانند و به داخل جهنم می اندازند.

در حدیث صحیح روایت شده است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده اند: «جهنم آورده می شود، در حالی که دارای هفتاد هزار افسار می باشد، با هر افساری هفتاد هزار فرشته می باشد، که جهنم را می کشانند...».

به درستی که آن، منزلگاه پستی، رسوائی، و عذاب و شکست است، منزلی است که فریادها و آه و ناله های از آن بلند می شود و در آن شک ها سرازیر می شود کسانی که در آن هستند در بدبختی و بیچارگی همیشگی بسر می برند، در آن انواع و اقسام عذابها و شکنجه ها می باشد، آتش سوزان... مارها ... کژدمهای بزرگ و نوشیدن آبهای داغ، آن آبی که با نوشیدن آن تمامی روده ها تکه تکه می شود، و همچنین نوشیدن کثافتها و چرکها و خونها، و زقوم که اگر قطره ای از آن زقوم در دنیا چکیده شود زندگی اهل دنیا تلخ و ناگوار می سازد.

به خداوند بزرگ پناه می بریم از عذاب جهنم به خدا قسم که در آن انواع و اقسام عذاب و سختیهای گوناگون پراکنده است که هیچ وقت جسم کوچک و ضعیف انسان طاقت تحمل کمترین عذابش را ندارد همچنانکه در حدیث روایت شده، «کمترین عذاب جهنم برای شخص، آن است که تکه پاره از آتش (اخگر) در زیر قدمش گذارده می شود که به وسیله آن مغزش بجوش می آید».

پس همگی بکوشیم و تلاش نمائیم برای نجات یافتن از آن آتش سوزان و دردناک، نجات ممکن نیست مگر با توحید و کلمه لا اله الا الله محمد رسول الله، دوری جستن از شرک، و گناهان صغیره و کبیره، وانجام دادن عبادات و طاعات الهی.

پیامبر اسلام -صلی الله علیه وسلم- در حدیثی که امام بخاری و امام مسلم روایت کرده اند، می فرماید: « **اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ** ». از آتش دوزخ بترسید، گرچه با صدقه دادن نصف دانه خرما باشد، پس اگر کسی نیابد، با گفتار نیکو و کلمه طیبه از آتش بترسد.

خداوند همه ما را از آتش جهنم نجات دهد و بهشت جاویدان نصیبمان گرداند آمین.
از خداوند بزرگ خواهانیم که همه مسلمین را در آنچه که رضایتش می باشد موفق بگردان و همه مسلمین را از کید

و وسواس شیطان و هوای نفس و دوستان بد حفظ کند آمین.

**وصلی الله علی نبینا محمد وعلی آله وصحبه
وسلم تسليماً كثيراً
وأخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین.**
مولف: حسین تاجی گله داری